Kleurrijk Samenleven Nijmegen

College van burgemeester en wethouders
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Betreft: gevraagd advies Omgevingsvisie 2025

Nijmegen, 15 mei 2025

Geacht college,

De gemeente Nijmegen heeft onlangs de ontwerp-Omgevingsvisie, getiteld 'Nijmegen – De Nabije Stad' gepubliceerd. Dit betreft een actualisatie van de in 2020 vastgestelde omgevingsvisie. Deze actualisatie beoogt aan te sluiten bij de ambitie van de gemeente Nijmegen om een aantrekkelijke stad te zijn om te wonen, met goede werklocaties, openbare ruimtes en voorzieningen. Bovendien beoogt het bij te dragen aan het doel om de ruimtelijke kwaliteit van de stad te behouden en te versterken door zorg te dragen voor een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.
Wij zien ook uitdagingen in het feit dat de gemeente Nijmegen groeit in aantal inwoners, banen en bezoekers, met name voor bewoners en bezoekers met een migratieachtergrond. Met het oog op die uitdagingen, geeft de adviescommissie Kleurrijk Samenleven Nijmegen (KSN) graag de volgende adviezen mee aan de gemeente Nijmegen.

Advies 1 – Wonen en huisvesting
Het aantal inwoners in de gemeente Nijmegen groeit hard en de verwachting is dat dit de aankomende jaren blijft groeien. Dit zorgt ervoor dat de behoefte aan ruimte om te wonen alleen maar toeneemt. De gemeente Nijmegen erkent dat dit op korte termijn een grote opgave is: Nijmegen staat in de landelijke top 5 van regio's met het hoogste woningtekort. KSN adviseert de gemeente Nijmegen het volgende:

- Diversiteit in woningaanbod: Mensen met een migratieachtergrond vormen een diverse groep met uiteenlopende woonwensen. In sommige culturen is het gebruikelijk dat meerdere generaties samenwonen, wat vraagt om grotere woningen of woningen met flexibele indelingen. Tegelijkertijd zijn er veel jonge migranten en nieuwkomers die juist behoefte hebben aan betaalbare starterswoningen. Het realiseren van meer-generatie-woningen kan bijdragen aan het versterken van familiebanden en het bieden van informele zorg binnen de familie, wat in veel migrantengemeenschappen een belangrijke rol speelt.
  Wij adviseren u de doelgroep actief te betrekken bij enquêtes, interviews of focusgroepen. Hierdoor kan duidelijk worden welke specifieke barrières zij ervaren, bijvoorbeeld op het gebied van locatie, prijs, woningtype of sociale samenhang in de buurt. Deze inzichten kunnen vervolgens worden meegenomen in het woonbeleid, zodat het aanbod beter aansluit bij de vraag.
- Toegankelijkheid van de woningmarkt: Discriminatie op de woningmarkt is een bekend probleem voor mensen met een migratieachtergrond. Zij krijgen vaker te maken met afwijzingen of vooroordelen bij het zoeken naar een woning.
  Wij adviseren de gemeente hiertegen op te treden door actief te handhaven op gelijke behandeling, samen te werken met woningcorporaties en makelaars, en door bewustwordingscampagnes te organiseren. Daarnaast begeleiding en voorlichting aan nieuwkomers en statushouders te geven om hen wegwijs te maken in het Nederlandse systeem van woningtoewijzing, inschrijving en huurcontracten, zodat zij beter in staat zijn zelfstandig een passende woning te vinden.

- Gemengde wijken: Segregatie is ongewenst, omdat het de al kwetsbare positie van mensen met een migratieachtergrond verder verzwakt. Onderling contact is belangrijk voor wederzijds begrip. Door in te zetten op wijken met een gemengde samenstelling op het gebied van bijvoorbeeld afkomst, inkomen en leeftijd kan de positie van minderheidsgroepen versterken.
  Wij adviseren u hier actief aan bij te dragen door ruimte te maken voor starterswoningen en sociale woningbouw in financieel daadkrachtige wijken en duurdere woningen te laten realiseren in minder sterke wijken.

Advies 2 – Zorg en vergrijzing

De gemeente Nijmegen kampt, net als de rest van Nederland, met vergrijzing. In de komende jaren zal echter sprake zijn van een zogenaamde 'dubbele vergrijzing'. De (dubbele) vergrijzing zal een grote impact hebben op de woonbehoefte, zorgvraag en (zorg)voorzieningen in de wijken. KSN adviseert de gemeente Nijmegen het volgende:

- Toegankelijke zorgvoorzieningen: Taal- en cultuurverschillen kunnen een drempel vormen voor het gebruik van zorgvoorzieningen. Oudere migranten zijn vaak minder bekend met het Nederlandse zorgsysteem en spreken soms beperkt Nederlands. Cultuursensitieve zorg betekent dat zorgverleners oog hebben voor culturele gebruiken, religieuze overtuigingen en familiepatronen. Het aannemen van zorgverleners met diverse achtergronden en het aanbieden van tolken of meertalige informatie kan de toegankelijkheid vergroten. Dit is extra belangrijk gezien de dubbele vergrijzing, waarbij het aandeel oudere migranten toeneemt.
- Ondersteuning mantelzorgers: In veel migrantengemeenschappen is het vanzelfsprekend dat familieleden voor elkaar zorgen, zeker voor ouderen. Dit kan echter leiden tot overbelasting, zeker als mantelzorgers niet goed op de hoogte zijn van de mogelijkheden voor ondersteuning of respijtzorg. Door informatie en ondersteuning laagdrempelig aan te bieden, bijvoorbeeld via wijkteams of migrantenorganisaties, helpt u mantelzorgers beter en voorkomt u overbelasting.

Advies 3 – Mobiliteit en bereikbaarheid

Door de groei van de stad neemt ook het aantal verplaatsingen toe, maar de gemeente Nijmegen constateert dat er niet meer ruimte is voor infrastructuur. Zonder verandering in de aanpak van mobiliteit loopt Nijmegen het risico om vast te lopen. Het plan is daarom dat Nijmegen een transitie door moet maken op het gebied van mobiliteit. Het gaat om een transitie naar mobiliteit die minder ruimte vraagt en meer samenhangt met andere maatschappelijke doelen zoals gezondheid, leefbaarheid en duurzaamheid. KSN adviseert de gemeente Nijmegen het volgende:

- Toegankelijke mobiliteit: Voor mensen met een migratieachtergrond kan het Nederlandse mobiliteitssysteem ingewikkeld zijn, zeker als zij de taal niet goed beheersen of onvoldoende bekend zijn met de regels en mogelijkheden.
  Wij adviseren u informatie over openbaar vervoer, fietsen en andere vervoersmiddelen in meerdere talen aan te bieden en uitleg te geven over het gebruik ervan, waardoor de drempel om deel te nemen aan het verkeer verlaagd wordt. Dit vergroot hun zelfstandigheid en mogelijkheden om deel te nemen aan het maatschappelijk leven.
- Fiets- en wandelinfrastructuur: De fiets is in Nederland een belangrijk vervoermiddel, maar niet voor iedereen vanzelfsprekend.
  Wij adviseren u gerichte voorlichting, bijvoorbeeld via fietslessen of informatiemateriaal, te geven zodat mensen met een migratieachtergrond gestimuleerd worden om vaker de fiets te gebruiken. Dit draagt bij aan hun mobiliteit, gezondheid en integratie in de samenleving.

Advies 4 – Participatie en betrokkenheid

Nijmegen is een groeiende stad, en dat brengt zijn eigen uitdagingen mee voor de inwoners en bezoekers van de stad. De verwachting is dat het aantal inwoners in een kwetsbare positie zal toenemen. De gemeente Nijmegen erkent dat het belangrijk is dat wijken een afspiegeling zijn van inwoners met meer en minder draagkracht, en dat er is onderling begrip nodig is om fijn samen te kunnen leven in de stad. KSN adviseert de gemeente Nijmegen het volgende:

- Betrekken bij beleid: Het is belangrijk dat mensen met een migratieachtergrond niet alleen als doelgroep worden gezien, maar ook als actieve deelnemers aan de samenleving. Wij adviseren hen te betrekken bij de ontwikkeling en uitvoering van beleid, bijvoorbeeld via klankbordgroepen, participatietrajecten of wijkbijeenkomsten, zodat hun stem gehoord wordt en hun ervaringen en ideeën meegenomen worden. Dit vergroot het draagvlak voor beleid en zorgt voor oplossingen die beter aansluiten bij de praktijk. Het actief inzetten op een diverse achtergrond van deelnemers tijdens contactmomenten draagt bij aan een representatiever beeld en zodoende beter beleid.
- Communicatie: Heldere, laagdrempelige en meertalige communicatie is essentieel om mensen met een migratieachtergrond goed te informeren over ontwikkelingen in de stad, beleid en voorzieningen. Wij adviseren u gebruik te maken van begrijpelijke taal, visuele middelen en communicatiekanalen die aansluiten bij de doelgroep. Dit vergroot de kans dat iedereen goed geïnformeerd is en kan meedenken of meedoen.
  Wij adviseren om een loket of 'Stip' te organiseren in het Stadhuis. Voor veel nieuwkomers, maar ook al langer gevestigde inwoners, is het Stadhuis vaak de eerste locatie als men denkt aan een fysieke locatie om informatie op te vragen.

Advies 5 – Sociale cohesie en leefbaarheid

Het is de ambitie van de gemeente Nijmegen om inwoners de mogelijkheid te bieden deel te laten nemen aan de samenleving, elkaar, of nieuwe mensen te ontmoeten, de mogelijkheid om te werken aan het bouwen van gemeenschappen en dat bedrijven ideeën kunnen uitwisselen. Dit zorgt voor een sterke sociale basis, sociale cohesie, culturele diversiteit, inclusiviteit en economische vernieuwing. Bij sociale nabijheid hoort ook elkaar de ruimte geven, eigen verantwoordelijkheid nemen en plek bieden aan mensen die ondersteuning nodig hebben. KSN adviseert de gemeente Nijmegen het volgende:

- Stimuleren van ontmoeting: Ontmoetingsplekken en gezamenlijke activiteiten zijn belangrijk om de sociale samenhang in wijken te versterken en het contact tussen verschillende bevolkingsgroepen te bevorderen. Investeer in buurthuizen, sportverenigingen, culturele evenementen en andere initiatieven waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, zodat wederzijds begrip en samenwerking vergroot wordt. Dit draagt bij aan een inclusieve en leefbare stad.
- Aandacht voor discriminatie en inclusie: Discriminatie en uitsluiting zijn hardnekkige problemen die het welzijn en de participatie van mensen met een migratieachtergrond negatief beïnvloeden. Werk actief aan een inclusieve stad, bijvoorbeeld via bewustwordingscampagnes, meldpunten en het stimuleren van diversiteit in organisaties, de gemeente kan zo bijdragen aan een samenleving waarin iedereen zich welkom en gewaardeerd voelt.
- Verdichting: Sociale cohesie zorgt voor meer initiatieven in de wijk en een groter gevoel van veiligheid. Dit willen we juist versterken. De meest kwetsbare wijken kennen t.o.v. de financieel daadkrachtigere wijken juist meer verdichting in de vorm van hoogbouw en geschakelde woningen, wat zorgt voor minder sociale cohesie. Het nog meer verdichten van deze wijken is ongewenst. Zorg dat het verdichten op een eerlijke manier en verspreid over de wijken gebeurt waarbij de lasten evenredig worden verdeeld onder alle inwoners van Nijmegen.

Namens de Adviescommissie Kleurrijk Samenleven Nijmegen

[redacted]
Voorzitter

Kleurrijk Samenleven Nijmegen
Secretaris [redacted]
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen
kleurrijksamenleven@nijmegen.nl